

President Eisenhower's budskap

innehåller ovanligt litet av intresse. Som vanligt uttrycker han tankar och känslor som måste väcka sympati hos alla fria folk, och i några fall är formuleringarna av en viss fräskchör och precision, men det självklara och lätt triviala överväger i högre grad än eljest. Detta är mycket naturligt. Det viktiga presidenten hade att säga vid det nya årets ingång sade han redan för några dagar sedan i sitt budskap med begäran om fullmakter för militära och ekonomiska aktioner i Mellanöstern. Ur det nu framlagda budskapet kan från amerikansk inrikespolitisk synpunkt antecknas att presidenten

framhäver nödvändigheten av fortsatta ansträngningar för att säkra "medborgerliga rättigheter", varmed självfallet avses främst negrernas ställning. Av särskilt intresse i detta sammanhang är att presidenten annonserar lagförslag som skall säkra utövandet av rösträtten; såvitt man förstår måste detta innebära att unionen tänkes ta steg gentemot delstaternas författningsstridiga åtgärder i fråga om negrerna som hittills aldrig kunnat genomföras.

Den utrikespolitiska delen av budskapet inledes med konstaterandet att "existensen av en starkt väpnad imperialistisk diktatur innebär ett ständigt hot mot den fria världens och därför också mot vårt eget folks säkerhet och fred". Ett starkt försvar säges vara nödvändigt för att hejda det kommunistiska tyranniets aggressiva strävanden, och av samma skäl måste Amerikas över hela världen spridda allianssystem bevaras och förstärkas. Presidenten understryker särskilt att allianserna hittills, trots alla svårigheter och alla förutsägelser om försvagande och upplösning, visat sig fasta och hållbara. I övriga allmänna ordalag framhålls önskan att komma fram till en överenskommelse om nedrustning och särskilt om avveckling av kapprustningen i fråga om nya vapen. I slutet av budskapet uttrycker Eisenhower Amerikas syften i ordalag som är både sanna och väl utformade: "Vårt land och dess regering har gjort misstag — mänskliga misstag. Dessa misstag har kommit från hjärnan, inte från hjärtat. Och det är alltför sant att den stora tanken om värdighet för alla människor, alla skapade till den Allsmäktiges avbild, har varit den kompass enligt vilken vi har sökt och söker att styra vår kurs."

Begåvningsreserven

Det finns — såsom insändare i tidningarna visat — en del konservativa som av utredningen om begåvningsreserv drar slutsatsen att man nu inte behöver bekymra sig så mycket om "arbetarnas" utbildningsmöjligheter; de flesta har ju enligt utredningen inte någon förutsättning för högre studier.

Den vanligare konservativa reaktionen, som företrädes exempelvis av Svenska Dagbladet, är emellertid den motsatta; man är irriterad över att i alla fall så pass många som nu inte får studera skulle kunna göra det. Den nämnda tidningen påstår helt framt att det "sannolikt" finns en viss begåvningsreserv, men att den inte är så stor som utredningen ger vid handen. Ännu mera förfärad är tidningen självfallet inför vår deklaration att efter allt att döma begåvningsreserven är mycket större än utredningen tyder på och att de flesta svenskar skulle vara kapabla att avlägga studentexamen eller motsvarande kunskapsprov därest deras förmåga utnyttjades.

Skälen för denna sistnämnda ståndpunkt lär emellertid vara ovedersägliga. I Amerika beräknas att omkring halva ungdomen är förmögen att avlägga en lägre akademisk examen. Redan detta är ett starkt skäl för påståendet att ett motsva-

rande antal svenska ynglingar och flickor skulle kunna ta studentexamen. För att motbevisa detta får man hävda antingen att de amerikanska undersökningarna är felaktiga eller att en akademisk examen i Amerika kräver avsevärt mindre begåvning än en svensk studentexamen eller att svenskarna är avgjort mindre begåvade än amerikanerna. För övrigt är det redan nu så att i många delstater omkring en tredjedel av ungdomen går igenom läroverk och college. Det bör därjämte understrykas att i Sverige två års studier vid amerikanskt college — utan examen — anses tillräckliga för inskrivning vid våra universitet.

Och dock är denna jämförelse med USA inte det avgörande. Viktigast är det enkla faktum att inom socialgrupp 1 i Sverige studentexamen avläggs av 49 procent av pojkarna och att av dem vilkas fäder har akademisk utbildning över två tredjedelar kommer fram till nämnda examen. Det finns inte ett ens av sannolikhet för att det skulle finnas någon beaktansvärd skillnad i begåvning mellan de olika socialgruppernas barn, och därmed bör det vara klart att man inom andra och tredje socialgrupperna skulle kunna få samma resultat i fråga om barnens studier som inom den första.

HERBERT TINGSTEN:

För den som under ett tiotal år varit kollega till Nils Ahnlund känns det som ett behov att i några ord söka karakterisera honom. Han hade drag av en stundom något exalterad storvulnhet av konservatism och antirationalism, av en egocentricitet som för mig och många andra som kände honom kunde synas oroande. Men vi märkte alltid att hans hållning uppbars av stora perspektiv, av en passion som ständigt sökte efter uttryck av en mänsklig fribohet, som var det väsentliga. Jag minns honom några gånger från Stockholms högskola då han dundrade mot nazismen och då han ryckte oss alla med genom sin lidelse och det slags höghet som kommer över den för en sak restlöst kämpande människa. Det fanns tillika hos honom en viss ängslan, en oro, en vilja att satsa allt, som drev honom både att anstränga sig till det yttersta och att med tillkämpad liksom smärtsam kraft träda in för de saker han trodde på. Intrycket blir detta, av en människa som ofta tungsinnt och trevande ställs inför val och svårigheter, men vars mänskliga styrka och nobless är det förblivande.